

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

ΤΟ ΧΑΔΙ

Του ΔΑΛΒΕΡΤΟΥ ΝΤΕ ΤΕΝΕΡΙΓ

Έξ αίτιας ενός καυῶ μὲ τὸ ἀφεντικό του ἔφηνεν ἀπὸ τὸ κτῆμα ὅπου ἐργαζόταν. Στὸ κατάφλι τοῦ σπιτιοῦ, καθὼς ἔφηνε, στάθηκε, βλαστήμησε καὶ ἔφτυσε. Ἐπειτα τράβηξε μπρῶς, μὲ τὸ κεφάλι σκυρμένο, τὰ χέρια στὶς τσέπες καὶ τὰ μάτια γεμάτα μνησικακία.

Ἐἶχεν ὀφθεῖ στὸ κτῆμα ἕνα πρῶτῷ ἀγνωστος στὴ χώρα, ἔχοντας τὰ χερσιὰ του ἐν τάξει. Τὸ τελευταῖο αὐτοῦ προσὸν ἦρχεσε στὸν κτηματῆα γιὰ νὰ τὸν προσλάβῃ στὴν ἄηρησία του. Μόλα ταῦτα, εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέρα, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς φάνηκε στραβοκέφαλος, ὕπουλος, φιλόνηκος, εἶταν ἕνας ἄνθρωπος ποῦ ἔλεγε πὼς ἤθελε νὰ ζῆ ἀνεξάρτητα, καὶ ὅμως εἶταν ἀναγκασμένος νὰ ζῆ σὺν σκλάβῳ. Ὅλοι τὸν φοβόταν γιὰτὶ εἶταν τραχὺς καὶ ἄγριος, γι' αὐτὸ καὶ οἱ ἄλλοι ἐργάτες δὲν ἤθελαν νὰ κορβεντιάσουν μαζί του καὶ δὲν τὸν συντρέφοναν καὶ σὺ καπηλείῳ.

Ἐν τούτοις εἶταν καλὸς ἐργάτης γι' αὐτὸ καὶ ὁ κτηματῆας διάσασε δύο μῖνες ὀλοκλήρους προτοῦ τὸν διώξῃ. Ἄλλ' εἶταν ἀνοικονόμητος, γι' αὐτὸ καὶ τὸν ἐξώφησε καὶ τὸν ἐδιώξε.

Ὅταν βρέθηκε στὸ δρόμο μὲ ἕνα γαβδὶ στὸ χέρι καὶ ὅλα του τὰ ὄσση δευτέρα σ' ἕνα μαντλιῶ οκοθῶ, ἀνάπνευσε γερό! Τοῦ φαινόταν δεῖ ἐφηνεν ἀπὸ μιὰ φυλακίη: Ἡ ἐλευθερία του ποῦ τὴν ξαναβροῦκεν, ἐστὼ καὶ ἂν δυστηροῦσε, τοῦ φάνηκε σὺν κατὶ τὸ ὑπέροχο.

Τράβηξε στὴν τύχη, ξεδεύοντας στὸ δρόμο τὰ λίγα λεφτὰ ποῦ εἶχε, πίνοντας, φιλονεικώντας καὶ μιλώντας ξαναμμένος. Ὅταν ξάδεψε καὶ τὸ τελευταῖον του λεφτὸ, σκέφηθηκε νὰ ζητήσει πάλιν ἐργασία. Τώρα ὅμως εἶταν πολλὸ γνωστός στὸν τόπο. Κανείς δὲν τὸν ἤθελε. Ὅλοι τὸν ἀπόφηναν. Κοιμόταν τότε μέσα στὶς ἐγκαταλελειμμένες ἀποθήκες, σποδὸς μύλους, καὶ κάποτε μέσα σὲ χαντάκια. Τὰ σκυλιὰ τοῦ φηνόταν, περπατοῦσε τότε μὲ τὰ πόδια μιωμένα χωρὶς ἀποκοῦμπι καὶ μὲ τὴ θλίψη τῶν κτεαρφονεμένων καὶ τῶν ἐπαναστατημένων ἀνθρώπων.

Μὲ τὴ μέρες μάλιστα ἄρχισε νὰ βγάξῃ μέσα του. Ἀρχισε νὰ ἐχθρευεταὶ τοὺς χωρικοὺς ποῦ ζοῦσαν καλλιεργώντας τὴ γῆ. Οἱ ἀπειλὲς πλημμυροῦσαν κτὶ βγαίνουν διαρκῶς ἀπὸ τὸ στόμα του. Πρὸ παντός ὅμως μισοῦσε τὸν κτηματῆα ποῦ τὸν ἐδιώξε.

Μιὰ μέρα, μετὰ τὸ δειλινὸ, ἀνήμερα τὴν πρωτοχρονιά, ἦρθε κοντὰ στὸ κτῆμα ἀπὸ τὸ ὄλοιο διαχίτηκε. Εἶταν τύχη; Εἶταν μοιραῖο; Δὲν τὸ ἤξερε καὶ ὁ ἴδιος.

Μέσα στὸ μυσφωτὸ σταμάτησε. Ἀπὸ τὶς τρύπες ἑνὸς φράχτη, ἔβλεπεν ἀπὸ μακρῶν τὸ σπίτι, ποῦ μπροστὰ του βρισκόταν μιὰ χορταριασμένη ἀποθήκη. Ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ εἶταν ἀνοικτὴ καὶ ἔβλεπε μέσα. Γύρω στὸ τραπέζι δειπνοῦσαν. Σ' αὐτὰ τὰ ἐφθιναν οἱ φωνῆς καὶ τὰ γέλια.

Ὁ κακομοῖρος αὐτὸς ἔσφιξε τὶς γροθιῆς του. Ἡ ἐντυχιωμένη αὐτὴ ἡρεμία τὸν ἐρέθιζε. Πέρασαν ἀπὸ τὸ φράχτη, προχώρησε κατὰ τὴν ἀποθήκη καὶ κάθισε ἀκουμπώντας τὴν πλάτη στὸν τοῖχο τῆς. Μέσα του ἔβραζεν ὁ θυμὸς κατὰ τῶν ἀνθρώπων, ἐκόχλαζε ἡ μανία τῆς ἐκδικήσεως. Ἀπὸ μιὰ τρύπα τοῦ τοίχου τῆς ἀποθήκης ἔβγαναν μερικὰ στάχρα. Ἡ ἀποθήκη εἶταν γεμάτη ἀπὸ στάχρα κ' ἀπὸ σῶν.

Πολλὴν ὥραν ὁ ξένος αὐτὸς ἔμεινεν ἐκεῖ καὶ ὄνειρευόταν. Στὸ σπίτι εἶχε πάφει κάθε φωνή. Τότε ἀργὰ σὺν φάντασμα μέσα στὸ σκοτάδι—ἔβγαλε τὸ τοιακῶν του, τῶχωσε κάτω ἀπὸ τὸ σακκάκι του, ἀναψε τὸ φητίλι, ἔβαλε φωτιά στὰ στάχρα ποῦ κρεμόταν ἐξῶ ἀπὸ τὸν τοῖχο τῆς ἀποθήκης, εἶδε τὴ φωτιά νὰ προχωρῇ καὶ ἱκανοποιημένος, ἀπομακρόνθηκε κατὰ τοὺς ἀγρούς.

Εἶχεν ἐκδικηθῆ. Ἡ ἀποθήκες γεμάτες στάχρα, ὁ πλάινὸς σταῦλος κατὰ τὸ σπίτι θὰ καίονταν. Ὁ ἐμπροστὸς στάθηκε κοντὰ σ' ἕνα μικρὸ δάσος καὶ κάθισε μέσα σποδὸς θάμνων.

Στὴν ἀρχὴ δὲν εἶδε τίποτε. Ἐπειτα λίγος κοκκινωπὸς κληνὸς βγῆκε ἀπὸ τὴ στέγη. Ἀκουσε τὸ τριζοβόλημα τῆς φωτιάς, ποῦ δυνάμωνε καὶ ἡ ψυχὴ του ἐγέμισεν ἀγαλλίαση. Ἀξάφνα ὅλα τὰ στάχρα ἄναψαν. Ἡ ἀποθήκες, σὲ μιὰ στιγμή, περιτριγυριστῆκαν ἀπὸ φλόγες, μέσα σὲνα χείμαρρο σπινθήρων. Ἐν τούτοις κανεὶς δὲν κινιόταν μέσα στὸ κτῆμα.

Μὲ τὰ δάχτυλα γαντζωμένα στὶς ρίζες τῶν θάμνων, ὁ ἐγκληματίας γελοῦσε σὺν δαίμονα. Μιὰ καταχθόνια χαρὰ τὸν κατὰλαβε.

Ξάφνου, ἄκουσε ἕνα τρελλὸν τρέξιμο. Κάποιο πλάσμα ξετρελλαιμένο ἀπὸ τρέμο ἔπεσε πάνω του, ἀναπιδώντας μέσα ἀπὸ τὸ σκοτάδι. Εἶταν ἕνας σκύλος ποῦ τὸν τσάκιζε στὸ ἔξλο ἄλλοτε καὶ ποῦ τώρα, ἂν καὶ τρώγαγμένος, τὸν ἀνεγνώρισε. Τὸ σκυλί, δεῖν βρέθηκε κοντὰ σὲ ἄνθρωπο, σπνῆλθε λίγο, σὺν νάνοιωθε πὼς εἶχε κάποια προστασία. Ἐτρεψε σπασμαδικῶς καὶ σήκωσε τὰ καθαρά μεγάλα καὶ γλυκὰ μάτια του ἐπάνω του.

Ὁ ἐμπροστὸς ἔκαμιν ἕνα κίνημα θεοῦ. Νόμιμος πὼς ἀνακαλύφθηκε καὶ ἔπιασε σιγὰ τὸ μαχαίρι του μέσα σπν. τσέπη. Ἄλλὰ δὲν τὸ τράβηξε. Πάνω στὸ ἀκίνητό του χέρι κατὶ τὸ θεομὸ καὶ ἄγρο περνοῦσε καὶ ξαναπερνοῦσε. Ἀντελήφθη ὅτι ὁ σκύλος τὸν ἐγλύφε. Ἀνατινάθηκε καθὼς ἐνοιωσε τὸ χὰδι αὐτοῦ. Παρατήρησε καλλιτέρα τὸ ζῶν ποῦ σὺν νὰ τὸν ἰκέτεσε καὶ τὸν τραβόσε τώρα οὐραλιάζοντας.

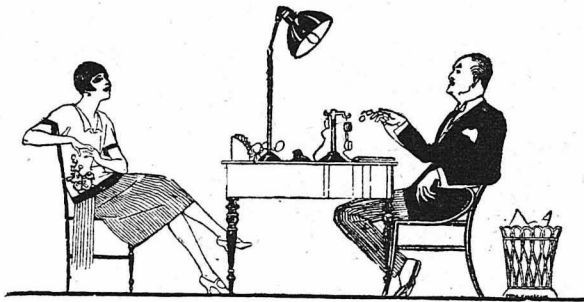
Μακρῶν ἡ φωτιά προχώροσε. Σιλουέτες τρομαγμένες, σκοτεινὲς σὸ κόκκινο φῶντο, διαγραφόνταν, ἀνάμεσα στὰ οὐραλιάσματα τῶν ζῶων καὶ τὴν κτεαρρεση τῶν καμένων δοκῶν. Στὸ φωτισμένο χωρὶο καμπάνα χτυποῦσε καὶ καλοῦσε σὲ βοήθεια τοὺς χωρικοὺς.

Τότε ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς, δὲν συγκρατήθηκε πιά. Συνοδουόμενος ἀπὸ τὸν σκύλο, ῥίχτηκε κατὰ τὸ μέρος τῆς φωτιάς. Χωρὶς νὰ βγάλλῃ ἄχρα προχώρησε κατὰ τὸ σπίτι. Μπήκε, καὶ γερός καθὼς εἶταν, ψύχραμα, ἄρχισε νὰ βγάξῃ ἐξῶ τὰ ἐπιπλα, ἄρπαξε τὰ παιδιὰ ποῦ ἔκλαιγαν καὶ τὰ ἔβγαλεν κ' αὐτὰ ἐξῶ σὲ μέρος ἀσφαλίσμένο, ξαναμῆκε κατὰμαρτος ἀπὸ τὸν καπνὸ καὶ κατατρωμένος. Τὰ ὄσση του εἶχαν γίνει κομμάτια, τὰ μαλλιά του εἶχαν μισοκαεῖ. Δὲν ἐνοιωθε τίποτε ὅμως. Εἶταν μεθυσμένος. Εἶταν μεθυσμένος γιὰ θυσία καὶ λυσσοῦσε νὰ σῶσῃ ὅσους περισσοτέρους μποροῦσε.

Μιὰ τελευταία φορὰ ῥίχτηκε μέσα στὴ φωτιά. Ὅλα ἐτρίξαν. Ἐνας σκύλος τὸν χτύπησε στὸ πρόσωπο. Μόλις πρόφθασε νὰ βγῇ ἐξῶ σπν ἀλλῇ καὶ ἔπεσε ἀναίσθητος.

Ὅταν ξαναῶθε στὰ καλά του, ξημέρωνε. Τὰ ἐρείπια κἀπνίζαν ἀκόμη.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΡΑΣΤΗ

Ο ΛΥΚΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΥΝΑΒΙ

Το κουνάβι πηδώντας από κλαδί σε κλαδί έπεσε μιὰ ημέρα άπάνω σ' ένα κοιμισμένο λύκο.
'Ο λύκος τάρπαξε κι ήθελε να τ'ο φάη.
Το κουνάβι τόν παρακάλει να τ'απολύση.
— Καλά, λέει ο λύκος, θά σ' απολύσω με τή συμφωνία πώς θά μού πής γιατί έσεις τά κουνάβια ειςτε πάντα έτοι χαρούμενα.
'Εγώ έχω παντοτεινή πληξη και οας βλέπω μ' άπορία πού παί- ζετε και χοροπηδάτε όλοένα.
Το κουνάβι τ' άποκρίθηκε :
— Σε φοβούμαι, δέν ξεθαρρνούμαι να μιλήσω. Αφσά με να σκαλώσω πάνω ς' ένα κλωνάρι και θά σ' τ'ο πώ.
'Ο λύκος τάρπωσε,
Το κουνάβι σκάλωσε 'στό δέντρο κι' από 'κει πάνω τού είπε :
— 'Εχεις παντοτεινή πληξη, γιατί είσαι κακός κ' ή άπονια ξεραίνει την καρδιά. Έμεις ήμαστε χαρούμενα, γιατί έχομε καλή καρδιά και δέν κάνουμε κακό σε κανένα. Κατάλαβες ;,,

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

'Ενας έμπορος είχε δυό γιουούς. 'Ο μεγαλύτερος ήταν ο παιδ άγαπημένος του πατέρα και σ' αυτόν μελετούσε ν' άφήση την περιουσία του κληρονομία.
'Η μίννα, πού θλίβονταν για τ' άδικο, παρεκάλει τον άντρα της να μη φανερώση 'στά παιδιά τ'ο σκοπό του. 'Ηθελε να τόν καταφέρη να κάνει ίσια τή μοιρασιά και τών δυό. 'Ο έμπορος την άκουσε και δέν φανερώσε τίποτε.
Μιά μέρα ή μίννα ήταν καθισμένη στο παραθύρι κ' έκλαιγε: Περνάει ένας χατζής και τή ρωτάει τ'ο γιατί.
— Πώς να μην κλαίω, τ' άποκρίνεται, εγώ αγαπώ όμοια και τούς δυό γιουούς μου, κι' ο άντρας μου θέλει ν' άφήση έξω άπ' την κληρονομία τ'ο δεύτερο για χάρη τού πρώτου. Παρακάλεσα τόν άνδρα μου να μην τούς φανερώση τίποτε, ελπίζοντας να ήρω τρόπο πού να μην έρθη ζημία σε κανένα. Μα τού κακού, τίποτε δέν βρισκω και δέν ξέρω τι να κάνω.
— Εύκολη δουλειά, λέει ο Χατζής. Σύρε να φανερώσης 'στά παιδιά σου πώς ο μεγαλύτερος θά πάρη όλην την κληρονομία με ζημία τού μικρότερου. 'Ο μικρότερος δέν θά πάρη τίποτε και πάλι θά γείνουν πλούσιοι κι' ο ένας κι' ο άλλος.
'Αμα ο δεύτερος γινός έμαθε πώς δέν έχει τίποτε να προσ- μένη ξενιτεύθηκε και σπούδαξε 'στά ξένα γράμματα και τέχνες.
'Ο πρώτος ξέροντας πώς εινε πλούσιος έμεινε 'στό πλάι τού πατέρα και δέν εσπούδαξε τίποτε.
Σάν πέθαν' ο γέρος, ο μεγάλος γινός άνήξερος οε κάθε τι σκόρπισε όλα του τά καλά, κι' ο μικρός έπλούτισε 'στά ξένα.

Α. Τολστόη

'Ολοι οι άνθρωποι τού κήματος, είταν οχυμμένοι επάνω του. 'Ο δήμαρχος και ο έφημέριος είταν κιατοί εκεί. 'Ανοιξε τή μάτια και άκουσε τόν κτηματία τόν δέν λέει :
— Μολταύτα, παλληκάρη μου, δέν τ'ο περίμενα αυτό άπό σένα... 'Υστερα από κείνα πού έγιναν... Σού ζητώ ογγνώμην και σ' εύχαριστώ...
'Ο δυστυχισμένος προσπάθησε να χαμογελάση και δέν απάν- τισε. Ξάφνον όμως ειδη τόν σκύλο κοντά του. Κάποιος ήθελε να διώξη τόν σκύλο με τις κλωτιές. Τότε πετάχτηκε επάνω και φώναξε :
— Θέλω να μείνει ο σκύλος αυτού πού εινε !...
Τόν νόμισαν τρελλό. Μιά άπέρανη άνακούφιση άπλώθηκε 'στά χαρακτηριστικά του. Αίμα έτρεχεν από τ'ο κεφάλι του, αλλά ένοιωσε τόν έαυτό του καλά...
Και άναμφιβόλως και αυτός ο ίδιος δέν εκατάλαβε ίσως, ότι για να ορθωτή τ'ο μίσος πού ειχε συγκεντρωθή άπό τούς άν- θρώπους στην ψυχή του, είταν άρκετό τ'ο χάδι ενός ζώου.
Albert de Teneville

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

'Ο ήρωϊσμός τού Κριάρη

'Από την βιογραφία του περιφήμου Κρητός αγωνιστού Κ. Κριάρη, την οποίαν έγραφε ο κατά την επανάστασιν τού 1866 γραμματεΐς αυτού Κ. Αργυρόπουλος:
'... 'Εξαργείσης της επανάστασεως τού 1866, πρώτος ο Κρι- άρης προσέβαλε τούς Τούρκους επιτυχώς στον Σταυρό της Καν- δάνου. Κατά την μάχην αυτήν συνελήθη από τούς Τούρκους ο άδελφός αυτού Θεόδωρος. Οι Τούρκοι έκομμάτισαν τόν άτυχή αιχμάλωτον και άρχισαν να πετούν τά κομμάτια του στή φωτιά. 'Επειδή δέ ήταν άντικρύ τούς ταυτοποιούμενος ο Κριάρης τού φώναζεν :
— Καπετάν Κωσταντή, έλα να πάρης κρέας !...
'Ο Κριάρης όμως τούς απάντησε άτάραχα :
— Ψήστε τον και γάτε τον, βρωμόσκυλά. Θά σάς τ'ο πληρώσω!.
***

'Ας πάει στο Γιατρό

'Αλλοτε πάλιν την ώρα της μάχης στο Μελιδώνι τού 'Απο- κορώνου άνήγγειλαν στον Κριάρη, ότι πληγώθηκε σοβαρά εκεί κοντά μαχόμενος ο γινός του. 'Ο Κριάρης χωρίς να πάρη μα- χόμενος, απάντησε με άταραξία :
— 'Ας τόν πάνε στο γιατρό !
'Εξακολούθησε δέ να μάχεται ήρωϊκάς, μόνον για την έλευ- θερία της πατρίδος του ενδιαφερόμενος.

Για να τόν... ζεστάνουν

Σε μιὰ συναστροφή Γάλλων και Ρώ- σων, έγινε λόγος για την περιφήμη έκταρα- τεία στη Ρωσία τού Μεγάλου Νπολέων- τος, 'Ενας από τούς Γάλλους έχαρκτηρίσε τότε την τυρολόπι της Μόσχας άπ' τούς Ρώσους, ως «βάρβαρη πράξη».
— Καθόλου δέν εινε βάρβαρος, απάντησε τότε ένας Ρώσος. 'Ερρίξαμε μιὰ δλόκληρη πάλι στη φωτιά για να ζεστάνουμε λιγάκι τόν αυτοκράτορα σας, και για να τού φέ- ζουμε να γροίση πίσω !
***

Πώς την έπαθε' ο Δήμαρχος

'Ο βασιλεύς της 'Αγγλίας 'Ιάκωβος Β' περιδεύων κάποτε στο Κράτος του, έλέγασε κι' από μιὰ μικρή Κοινότητα, της οποίας αι άρχαί, τού δήμαρχου ήγοιμένους, άπεργάσαν να τόν δεχθούν πανηγυρικώς. 'Ο δήμαρχος χάρην άοφαλείας είχε πα- ραγγείλει στον γραμματέα του να στέκη πίσω του και να τού διαγορεύη τ'ο λόγο, τόν οποίον άφειλε να διαγγείλη στον βα- σιλέα. 'Όταν, τέλος, έφθασε κ' ή στιγμή αυτή ο δήμαρχος τά- χασε μπρόζ στο βασιλιά. Συγκινήθηκε ! 'Ο Γραμματέας του τότε θελοντας να τού δώση θάρρος, τού ψιθύρισε:
— Κράτα ψηλά τ'ο κεφάλι και στάσου άξιοπρεπώς !
'Ο δήμαρχος όμως, στην παραζάλη του, νόμισε πως αυτό εινε ή αρχή τού λόγου και άρχισε να λήη στον Βασιλέα :
— Κράτα ψηλά τ'ο κεφάλι και στάσου άξιοπρεπώς !
— Τι εινε αυτό πού έκαμες, σιρ ; τού ψιθύριζει έκπληκτος ο γραμματέας του 'Ο δήμαρχος νομιόντας πως κι' αυτό συνέ- χεια τού λόγου εινε λέει τού βασιλέως :
— Τι είν' αυτό πού έκαμες, σιρ ;
— Σού λέω πως θά μ'ας χαντακώσης όλους εδω ! ψιθύριζει πάλι άπελιπισμένος ο γραμματέας.
— Ναί, Σιρ, εξακολουθεί ο δήμαρχος, ο οποίος είχε πάρει πλέον τόν κατήφορο, σου λέγω, ότι θά μ'ας χαντακώσης όλους εδω !
'Φαντάζεσθε πια τι έπκολούθησε. Περισσότερο όμως άπ' όλους γέλασε ο Βασιλεύς.
***

Τά φιλά

'Όταν πέθανε ο δοϋξ της Βανδώμης, ο Λουδοβίκος ο ΙΔ άνέθεσε την διοίκηση της Προσηνηκίας, την οποία είχε ο άπο- θανών, στον στρατάρχη Βιλλάν, όστις επίσης ήτο δοϋξ και όμοτίμος. 'Όταν ο Βιλλάρ έπηρε ν' αναλάβη την αρχή οι άντι- πρόσωποι της επαρχίας εξέλιβόντες εις προϋπάντησιν του, τού επρόσφεραν ένα σακκίδιον γεμάτο χρυσά Λουδοβίκια, ειπόντες :
— 'Ιδού, αυθέντα, βαλάντιον όμοιον μ' εκείνο τ'ο όποιον προ- σεφέραμεν εις τόν δοϋκα της Βανδώμης, όταν ήλθε ενταύθα, και τ'ο όποιον ο δοϋξ δέν έδέχθη...
— 'Α! απάντισε ο στρατάρχης, ο δοϋξ της Βανδώμης, ήταν πολύ περιεργος άνθρωπος... και έπηρε τ'ο βαλάντιον.

Έρακιστής

